

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

Obor SOČ: 13. ekonomika a řízení

Cesta k evropské bankovní unii

The way to the European banking union

Autoři: Filip Ibl, Robin Ibl

Škola: Gymnázium Oty Pavla, Loučanská 520, Praha 5- Radotín, 153 00

Konzultant: Ing. Naďa Blahová, Ph.D.

Praha 2013

Prohlášení

Prohlašujeme, že jsme svoji práci *Cesta k evropské bankovní unii* vypracovali samostatně, použili jsme pouze podklady uvedené v příloženém seznamu a postup při zpracování a dalším nakládání s prací je v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Praze dne ..... podpisy: .....

Poděkování.

Rádi bychom na tomto místě poděkovali paní profesorce Nadě Blahové za čas, který nám věnovala, za ochotu, s kterou s námi konzultovala naši práci a za bezpočet podnětných připomínek a postřehů, které nám poskytla, a které jsme do naší práce beze zbytku zařadili.

Anotace

V práci Cesta k evropské bankovní unii se zabýváme utvářením společného bankovního dohledu a regulace v Evropské Unii. Vymezuje pojmy dohled a regulace, zaměřujeme se na činnost dosavadních forem státního dohledu a regulace, s ohledem na specifickou situaci České národní banky a českého bankovního sektoru. Mapujeme snahy o integraci dohledové a regulatorní politiky v EU, objevující se od 90. let, jakožto logická odpověď na měnící se trendy v bankovníctví. Při popisu dosavadních procesů se zabýváme i finanční a dluhovou krizí, které značně urychlily formování celé bankovní unie. Největší místo věnujeme bankovní unii samotné. Osvětlujeme novou jednotnou strukturu dohledu, založenou na společných dohledových pravidlech, společném pojištění vkladů a společném evropském rámci pro řešení problémů bank, současně se zaobíráme i implementací nových regulatorních pravidel Basel III. Do práce zařazujeme i různorodé názory zainteresovaných stran a ekonomů.

Annotation

We engage in building common banking supervision and regulation in European Union in our work The way to the European banking union. We define the terms supervision and regulation and focus on activities of current forms of state supervision, with special regard to the situation of the Czech National Bank and the Czech banking sector. We conduct a survey of integration of common supervision and regulatory politics in EU from the 90th as a logical answer to the changing banking trends. We also deal with financial and debt crisis, which is significantly accelerating the formation of entire banking union. We dedicate the most attention to the banking union. It is based on common banking supervision, sets up on common rules, common insurance of bank deposits and common European bank resolution framework. At the same time, we implement new regulatory Basel III rules. We also engage in detail of the banking union proposition itself and integrate the thoughts of interested sides and economists on a delivering banking union.

Klíčová slova: bankovní unie, bankovní sektor, Evropská unie, dohled, regulace, centrální banka, evropská integrace, finanční krize, dluhová krize

Key words: banking union, banking sector, European Union, supervision, regulation, central bank, european integration, financial crisis, debt crisis

Obsah

ÚVOD	6
SLOVNÍK POUŽITÝCH ZKRATEK	8
1. REGULACE A DOHLED	10
1.1. Sjednování mezinárodního bankovního dohledu a regulace	12
1.2. Činnost centrální banky	14
1.2.1. ČNB a její specifická situace	15
2. BANKOVNICTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE	15
2.1. Porevoluční vývoj bankovní soustavy	15
2.2. Jednotná evropská licence	17
3. INTEGRACE EVROPSKÉHO FINANČNÍHO SEKTORU	18
3.1. Lamfalussyho proces.....	19
3.2. Finanční krize a Larosierova zpráva.....	22
3.2.1. Světová finanční krize	22
3.2.2. Larosierova zpráva	23
3.3. Dluhová krize a její následky	26
3.3.1. Evropská dluhová krize.....	26
3.3.2. Řešení dluhové krize	28
3.4. Bankovní unie	30
3.4.1. Jednotný mechanismus dohledu nad bankami (SSM)	31
3.4.2. Basel III- Kapitálová vybavenost bank.....	33
3.4.3. Jednotný evropský rámec pro ozdravení a restrukturalizaci bank.....	34
3.4.4. Jednotný systém pojištění vkladů	36
3.4.5. Fondy pro řešení problémů bank.....	36
3.5. Diskuze	37
ZÁVĚR	41
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A DAT	43

Úvod

Během posledních několika let jsme si zvykli setkávat se s pojmy finanční krize a evropská integrace téměř na každém kroku. Nebylo tedy náhodou, že jsme se i my rozhodli zabývat se jedním ze zásadních témat směřování naší země a potažmo celé Evropské Unie, tedy bankovní unii.

Snažili jsme se zpracovat postoj k milníku evropské integrace, který ukáže, co bude dál. Jestli se bude Evropa i nadále zabývat spíše vnitřními problémy, či se vydá cestou ještě širší spolupráce a společného sdílení problémů, včetně nákladů, potřebných k jejich vyřešení. Evropská unie se dostala do fáze zlomu. Vzhledem k vážnosti dluhové krize je návrh bankovní unie svým způsobem revoluční myšlenkou. Pokud má eurozóna přetrvat a pokud zde je vůle předcházet problémům, které dluhovou krizi vyvolaly, je nepravděpodobné, že by návrhy, které bankovní unie předkládá, nebyly přijaty. Na druhou stranu stojíme před neznámem. Evropská unie směřuje k vytvoření federalizovaného soustátí. Na kontinentě klasických národních států, v minulosti pověstných vzájemnými rozbroji, může tato myšlenka stále ještě vypadat příliš nepředstavitelně. Taktéž snahy Bruselu o centralizaci celé Unie mohou působit rozporuplně, nejen v řadách ekonomické obce.

Při hledání vhodných informačních materiálů jsme zjistili, že o procesu vytváření bankovní unie nejenže neexistují tištěné zdroje, ale ani jakékoliv jiné zdroje problém nepopisují chronologicky od úplných počátků po současnost. Rozhodli jsme se proto na tento nedostatek reagovat. Na úplném začátku práce popisujeme základní principy regulace a dohledu ve spojitosti s národními regulačními a dohledovými orgány. Dále jsme zařadili kapitolu o vývoji českého bankovního sektoru, jehož specifika jsou překážkou k jednohlasnému přijetí bankovní unie. V dalších kapitolách jsme se již naplno věnovali procesu vytváření společné evropské regulace a dohledu, který měl zefektivnit fungování finančního sektoru. Větší obrátky vývoj nabírá s nástupem finanční a dluhové krize, které jsme tudíž v práci nemohli opomenout. Dluhová krize dala zaniknout návrhům ve stylu přísloví „Vlk se nažere a koza zůstane celá“, kdy si všechny dosavadní orgány zachovávají své pravomoci. Nynější situace tak může být vyřešena pouze radikálním přístupem. V kapitole o vytváření vlastní bankovní unie zmiňujeme všechny návrhy, z nichž již některé vstoupily v platnost. Na úplný závěr

jsme zařadili kapitolu shrnující názory účastníků diskuze, která se na dané téma nejen v posledním roce vedla.

V podobně rychlém tempu, ve kterém vznikala bankovní unie, se jak v táboře příznivců, tak v táboře odpůrců objevovaly různé dezinformace. Naším cílem bylo vyvrátit ty z nich, které nestojí na reálném základě. Touto prací chceme širokému publiku poskytnout dostatek informací, tak, aby si bylo schopno na daný problém vytvořit vlastní názor. Taktéž chceme čtenáře vyvarovat zjednodušujícího pohledu, který se v poslední době objevuje především v řadách odpůrců další integrace.

Slovník použitých zkratk

BCBS (Basel Committee on banking supervision)- Basilejský výbor pro bankovní dohled

BIS (Bank for International Settlements)-Banka pro mezinárodní platby

CEBS (Committee of European Banking Supervisors)- Evropský výbor regulátorů trhů s cennými papíry

CEIOPS (Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors)- Evropský výbor orgánů dozoru nad pojišťovnictvím a zaměstnaneckým penzijním pojištěním

CESR (Committee of European Securities Regulators)- Evropský výbor orgánů bankovního dohledu

ČNB (Česká národní banka)

EBA (European Banking Authority)- Evropský orgán pro bankovníctví

EBC (European banking committee)- Evropský bankovní výbor

ECB (European Central Bank)- Evropská centrální banka

EFSF (European Financial Stability Facility)- Evropský nástroj finanční stability

EFSM (European Financial Stabilisation Mechanism)- Evropský finanční stabilizační mechanismus

EIOPA (European Insurance and Occupational Pensions Authority)- Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění

EIOPC (European Insurance and Occupational Pensions Committee)- Evropský výbor pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění

ESA (European Supervision Authorities)- Evropské dohledové orgány

ESC (European Securities Committee)- Evropský výbor pro cenné papíry

ESFS (European System of Financial Supervision)- Evropský systém finančního dohledu

ESM (European Stability Mechanism)- Evropský stabilizační mechanismus

ESMA (European Securities and Markets Authority)- Evropský orgán pro cenné papíry a trhy

ESRB (European Systemic Risk Board)- Evropský výbor pro systémová rizika

ESRC (European Systemic Risk Council)

FED (Federal Reserve System)- Federální rezervní systém

FSAP (Financial Services Action Plan)- Akční plán finančních služeb

FSPG (Financial Services Policy Group)- Skupina pro politiku finančních služeb

MiFID (The Markets in Financial Instruments Directive)- Směrnice o trzích finančních instrumentů

SBČS (Státní banka československá)

SSM (Single Supervisory Mechanism)- Jednotný mechanismus dohledu

1. Regulace a dohled

Společně s měnovou politikou jsou regulace a dohled (supervize) zásadními činnostmi centrální banky, či jiné regulatorní nebo dohledové instituce. Regulaci peněz v rámci plnění monetární politiky nelze provádět bez regulace institucí, působících na trhu, kde k peněžní regulaci dochází. Zároveň musí být nad institucemi na trhu stanoven dohled. V rámci regulace jsou vytvářena a prosazována pravidla, na jejichž základě bankovní instituce v dané ekonomice fungují. Plnění prosazovaných pravidel musí být zpětně kontrolováno, aby se zabránilo nežádoucímu jednání, toto zajišťují příslušné dohledové orgány. Ty mimo jiné ustavují opatření k nápravě, popřípadě stanovují sankce za neplnění pravidel a podmínek. Dohledový orgán v tomto směru taktéž provádí licenční a povolovací činnost. Smyslem této činnosti je umožnit vstup na trh pouze subjektům s předpokladem pro řádné podnikání.

Regulace a dohled má za cíl dosáhnout **efektivnosti, bezpečnosti, důvěryhodnosti a transparentnosti** finančního systému. Vhodně nastavenými pravidly pro činnost bank se míra efektivnosti prováděné měnové politiky zvyšuje. Navíc nezdravý bankovní sektor má negativní dopad na ekonomický růst, například kvůli nižší schopnosti bank úvěrovat ekonomiku. Regulatorní orgán by měl vhodným stanovením pravidel pomáhat rozvíjet činnost bank. Informace zjištěné při provádění regulace a dohledu mají velký význam pro investory a vkladatele do bank. Cílem regulace poté je, poskytnou těmto vkladatelům alespoň základní bezpečnostní záruky, například v podobě pojištění vkladů.

Nástrojem regulační činnosti je vydávání předpisů. Tyto předpisy však nenabývají plné právní síly¹, což je způsobeno tím, že v demokratických zřízeních podléhá regulatorní orgán kontrole parlamentního výboru a ministerstva financí. Jinak by však provádění regulatorní politiky mělo být co nejvíce nezávislé a to především na výkonné moci.

Systém regulace stanovuje následující prvky: **regulaci vstupu do bankovní sféry**- plnění podmínek pro udělení bankovní licence, **dohlížení plnění stanovených povinností bank**- po bankách je požadována kapitálová přiměřenost, dodržování

---

¹ Podzákonné předpisy: vyhlášky, směrnice, prováděcí předpisy atd.

pravidel likvidity, úvěrová angažovanost, která však nepřesahuje rozsah stanovený regulatorním orgánem. Po bance je taktéž žádáno poskytování informací a ochrana před nelegálními praktikami. Regulace dále vytváří pravidla pro **povinné pojištění vkladů v bankách** a **úvěry věřitele poslední instance**². Institut věřitele poslední instance je většinou svěřen centrální bance. Ta může v některých situacích poskytnout ohrožené bance nouzový úvěr, popřípadě může garantovat její vklady. V jiném případě může bance poskytnout prostředky s tím, že problémová banka bude nabídnuta k prodeji jinému investorovi. Centrální banka funguje jako věřitel poslední instance především proto, aby zabránila nebezpečí tzv. **systémového rizika**, a vyvarovala se tak poškození zdravých bank jednou systémově významnou bankou. Vzhledem k velikosti problémových bank se v současné době věřitelem poslední instance velmi často stává stát. Řešením této situace se taktéž zabývá Bankovní unie.

Obecně platí, že bankovní regulace nemá bránit konkurenci, nemá deformovat peněžní trh a nemá brzdit inovace v bankovníctví.

Dohled bank je závislý na shromažďování, zpracovávání a vyhodnocování informací o finančním a bankovním sektoru. Ověřením pravdivosti, správnosti a úplnosti výkazů bank, statistik, výročních zpráv a účetnictví jsou pověřeny auditorské firmy. Dohledové orgány poté často potvrzují doporučení auditorů a předkládají **opatření k nápravě**. Regulovanými a dohlíženými subjekty jsou všechny instituce s bankovní licenci³.

Dohled bank se provádí buď **na dálku**, nebo **na místě**. K dohledu na dálku se přistupuje u bezproblémových bank. Dohledovým orgánům jsou zasílány údaje, které následně prověřují. Nevýhodou je nejistota o správnosti a úplnosti údajů, proto se i u bezproblémových bank jednou za čas přistoupí k hloubkové kontrole na místě. Kontrola na místě je přednostně určena pro problematické banky. Ve velmi závažných případech se může kontrola změnit v **permanentní dohled**, či **nucenou správu**.

V různých zemích se liší instituce, kterým jsou dohled a regulace svěřeny. V některých zemích, jako například v České republice, jsou dohled a regulace svěřeny

---

² Revenda, Z. Centrální bankovníctví. 3. aktual. vyd. Praha: Management Press, 2011, s. 100-101

³ Revenda, Z. Centrální bankovníctví. 3. aktual. vyd. Praha: Management Press, 2011, s. 99

přímo centrální bance, jinde jsou orgány dohledu a regulace mimo strukturu centrální banky.

Výsledky regulace a dohledu nejsou vždy jednoznačné, názory na ně se tedy různí. Regulace může vést k různým nežádoucím efektům, například k **morálnímu hazardu** velkých bank. Manažeři bank, s vědomím, že vklady jsou pojištěny, mohou nebezpečně riskovat a tím ohrožovat i stabilitu bankovního sektoru v zemi. Taktéž pokud se centrální banka odhodlá k pomoci postižené bance, může to mít za následek nedostatečnou obezřetnost ostatních bank, neboť v případě potíží by se i ony mohly spolehnout na pomoc centrální banky. Tato pomoc, na rozdíl od nejisté pomoci centrální banky bance v potížích, téměř jistě zatíží státní kasu. Navíc poskytnutí záchranného úvěru, často velice rozsáhlého, představuje potenciální nežádoucí prvek v měnové politice, neboť zvyšuje objem bankovních rezerv. Dalším nepříznivým efektem může být nežádoucí výběr, kdy rizikovější banky mají zájem o vyšší stupeň pojistné ochrany⁴.

1.1. Sjednávání mezinárodního bankovního dohledu a regulace

Nejen díky Reaganově liberálnímu postoji k finančnímu sektoru, se od 80. let 20. st. zvětšuje **mezinárodní propojenost** bankovního systému. V moderní ekonomice roste význam finanční sféry, dynamika jejího rozvoje a současně i její citlivost a zranitelnost. S tempem těchto změn musí regulace a dohled udržet krok. Na nově vznikající produkty finančního trhu se nemusí vztahovat platná regulatorní pravidla, tyto nové instrumenty poté mohou vést například k nafukování různých bublin. Často se také stává, že některé regulované činnosti tradičně prováděné bankami začnou provádět jiné subjekty, na které se nevztahuje bankovní regulace a dohled.

V deregulovaném světě nadnárodních bank je nutná harmonizace pravidel a předpisů, neboť rostoucí složitost bankovní soustavy způsobuje její rostoucí citlivost. Vznik nadnárodních finančních institucí, které prostřednictvím poboček a dceřiných společností působí v různých zemích, stále rostoucí přeshraniční proudění kapitálu a postupující koncentrace vlastnictví finančních institucí vyžadují pravomocně co možná

---

⁴ Revenda, Z. Centrální bankovnictví. 3. aktual. vyd. Praha: Management Press, 2011, s. 105

nejsilnější dohledový a regulační orgán s přeshraničním dosahem. Banky se dnes neomezují pouze na jeden sektor, ale využívají synergických efektů, které přinášejí větší výnosy a úspory. Tyto trendy vedou k vytváření velkých bank, které mají pro fungování finančního trhu příliš velký význam na to, aby mohly zkrachovat (tzv. Too big to fail). Hlavním dilematem dohledové a regulační praxe zůstává otázka, jak stanovit pravidla, která maximálně ochrání finanční stabilitu a spotřebitele a zároveň nepoškodí podnikatelského ducha finančních společností, neboť mnohohvrstevná regulace a dohled na národní i například celounijní úrovni mohou vést k přemíře byrokracie, která zbytečně svazuje podnikání v bankovním sektoru. Ani tento stav není výhodný, vznikají tedy tendence k maximální integraci a racionalizaci celkové regulace a dohledu.

Zatím nebyl vytvořen žádný společný mezinárodní orgán dohledu s globální působností, nejbližší se však přiblížila **Banka pro mezinárodní platby v Basileji**⁵. Zde již od roku 1974 existuje **Basilejský výbor pro bankovní dohled**⁶. Významný standard jím vydaný je soubor **základních principů efektivní bankovní supervize**⁷. Zásady formulované v této práci byly uvedeny do praxe v mnoha zemích světa a stály za výrazným zdokonalením bankovního dohledu. Dalším obecně přijímaným dokumentem jsou **dohody o kapitálové přiměřenosti bank Basel**, které budou detailněji popsány dále.

V Evropské unii se harmonizace na poli bankovního sektoru v oblasti regulace a dohledu doposud prováděla pomocí **směrnic** (direktiv). Byly přijaty směrnice, které určovaly, kdo má vykonávat dohled u mezinárodně působících bank. Směrnice se nakonec přiklonily k udělení dohledových pravomocí domovské zemi, odkud banka pochází. Domovský orgán byl pověřen především dohledem licenčních podmínek, prověřováním solventnosti a kvality řízení banky (1992). Směrnice byly dále doplněny tak, aby se na dohledu podílely i hostitelské země, kde banka působí a má své pobočky. S nástupem finanční krize se objevilo několik trhlin v systému dosavadní regulace a dohledu.

---

⁵ Bank for International Settlements, BIS

⁶ Basel Committee on Banking Supervision, BCBS

⁷ Core Principles for Effective Banking Supervision

Považujeme za patřičné na tomto místě uvést ještě několik informací o hlavních činnostech centrální banky.

1.2. Činnost centrální banky

Centrální banky si v dnešním světě získaly nezastupitelné postavení. Svým počínáním se snaží zajistit fungování peněžní sféry, bankovní soustavy a finančního systému jako celku. Centrální banka má následující funkce:

- **Vytváří národní monetární politiku**-vydává emise hotovostních peněz, určuje postup jakým bude monetární politika prováděna, čímž vlastně kontroluje nabídku peněz.
- **Provádí devizovou činnost**- shromažďuje a spravuje devizové rezervy státu, provádí devizovou regulaci a operace na devizovém trhu. Mezi nejvýznamnější devizové operace patří devizová intervence, pomocí níž se snaží centrální banka ovlivňovat výši kurzu domácí měny vůči cizím měnám.
- **Dohlíží a reguluje bankovní instituce**- jak již bylo zmíněno výše, v různých zemích se liší orgány, kterým jsou tyto úkoly svěřeny.
- **Udržuje stabilitu finančního systému**
- **Poskytuje určité finanční služby vládě a veřejnosti**- centrální banka funguje jako tzv. banka bank, tím, že přijímá vklady ostatních bank, poskytuje bankám různé druhy úvěrů a vede bankám účty. Některé centrální banky zabezpečují vnitrostátní platební styk a provádí mezinárodní platební styk. Podle stejného principu funguje centrální banka i jako banka státu, kdy vede účty pro stát, vede účet státního rozpočtu, účastní se financování schodků v běžném hospodaření státu, zabezpečuje emise státních cenných papírů a spravuje státní dluh⁸.

Svým počínáním se centrální banka snaží udržovat nízkou a stabilní inflaci, čímž zajišťuje stabilitu cenové hladiny a měnového kurzu domácí měny. Operacemi na finančním trhu podporuje celkovou stabilitu finančního sektoru a ekonomický rozvoj. Některé centrální banky (např. FED⁹) mají za cíl i podporu zaměstnanosti obyvatelstva.

⁸ Pavlát, V. Centrální bankovníctví. 1. vyd. Praha: Eupress, 2004, str.8

⁹ Federální rezervní systém- systém centrálních bank USA

Cíle centrální banky si mohou občas “protiřečit”, k udržování stabilního hospodářského růstu a cenové hladiny se aplikují různé postupy, ve kterých mohou být některé cíle prozatím vypuštěny, tak aby došlo k jejich naplnění v budoucnosti.

Funkce centrální banky může být rozdělena na **makroekonomickou** a **mikroekonomickou**. Náplň makroekonomické funkce spočívá v emisní činnosti, devizové činnosti a provádění měnové politiky. Mikroekonomická funkce spočívá v regulaci bankovního systému a dohledu nad ním¹⁰. Ve spojitosti s bankovní unií, v rámci naší práce, se budeme zaměřovat právě na regulaci a dohled.

1.2.1. ČNB a její specifická situace

Centrální bankou České republiky je **Česká národní banka** (ČNB). Jejím hlavním cílem je udržení cenové stability. Vrcholný rozhodovací a řídicí orgán představuje sedmičlenná bankovní rada, v čele s guvernérem. Členové bankovní rady jsou jmenováni nanejvýš dvakrát s šestiletým funkčním obdobím. Po transformačních procesech z 90. let ji dnes lze považovat za centrální banku na evropské úrovni. ČNB jakožto orgán státní správy spadá pod stát, ale je jí zaručena jistá nezávislost. S cílem zvýšit efektivitu bylo v roce 2006 zahájeno sjednocení tří orgánů dohledu nad finančním trhem, Komise pro cenné papíry, Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami a Úřadu státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění, pod kontrolu ČNB¹¹. Postavení ČNB je dosti specifické. Na rozdíl od jiných centrálních bank ve vyspělých státech totiž integrovala regulaci a dohled celého finančního sektoru.

2. Bankovníctví v České republice

2.1. Porevoluční vývoj bankovní soustavy

V roce 1990 byl zrušen **jednostupňový** bankovní systém a nahrazen systémem **dvoustupňovým**. Státní banka československá (SBČS) byla rozdělena na centrální banku a dvě obchodní banky. V roce 1993 byla založena Česká národní banka jako nástupce SBČS. Banky se státním podílem začaly být privatizovány.

¹⁰ Pavlát, V. Centrální bankovníctví. 1. vyd. Praha: Eupress, 2004, str.8

¹¹ Na základě přijetí zákona č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem

Požadavky centrální banky pro vstup nových bank do soustavy nebyly, alespoň ze začátku, nastaveny nikterak přísně. V tomto období vznikl velký počet malých bank, často personálně a především kapitálově špatně vybavených. Tyto banky se také brzy dostaly do potíží. Hlavní příčinou bylo poskytování špatných úvěrů, často ve velkém objemu.

Masové vydávání úvěrů bankami a jejich následné nesplácení přinutilo ČNB v roce 1996 k zásahu. ČNB vyhlásila tzv. **konsolidační program II**. Banky byly donuceny zvýšit kapitálovou přiměřenost na nejméně 8%. Při nedodržení podmínek bylo přikročeno k zavedení nucené správy, k hledání nových investorů či odebrání licence. Během let 1997 až 2003 následoval **Stabilizační program**, při kterém byla špatná aktiva odkupována společností Česká finanční a.s. a nahrazována likvidními prostředky. Tento program i přes značné finanční prostředky do něj vložené¹², neodvrátil od krachu žádnou ze zachraňovaných bank, ale alespoň jejich bankroty rozložil do delšího časového úseku. Během dalších pěti až sedmi let měly banky tvořit rezervy na zpětný odkup těchto aktiv. Současně však byly řešeny i problémy velkých systémově významných bank. Roku 1996 byla uvalena nucená správa na Agrobanku. Ta byla rozdělena na špatnou část, likvidovanou ČNB a zdravou část, která byla v roce 1998 prodána GE Money Bank. Dalším dvěma významným bankám, se státním podílem, které se také dostaly do problémů- České spořitelně a Komerční bance, pomohl stát. Na vklady u Investiční a Poštovní banky (IPB), která se dostala do problémů v roce 2000, byla vystavena záruka ČNB. Tři výše zmíněné banky byly později prodány **zahraničním investorům** a dnes společně s několika dalšími bankami, privatizovanými v 90. letech tvoří páteř českého bankovního sektoru. IPB byla prodána ČSOB, patřící pod belgickou banku KBC, Česká spořitelna byla nabídnuta rakouské Erste Group a Komerční banka prodána Sociétés Générale. Dnešní odhady nákladů, spojených se záchranou bank, přesahují 300 mld. Kč¹³.

---

¹² Konečné čisté náklady podle ČNB dosahovaly 14,7 mld. Kč:

http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fi_n_trhy/archiv/banky/download/transfor_naklady.pdf (dostupné 8. 3. 2013)

¹³ Výše transformačních nákladů se značně různí, člen bankovní rady Pavel Racoča v r. 2002 náklady odhadl na 300 mld. Kč. Celý rozhovor na:

Právní úpravy zákonů z roku 1994 až 1996 posilující pravomoci bankovního dohledu ČNB, na jejichž základě byly později přijaty programy ČNB, se staly základem pro vytvoření moderní bankovní soustavy a značně přiblížily ČR k západní Evropě.

Období od roku 2000 je charakteristické vysokým podílem **zahraničního kapitálu**. Převážně jsou místní banky vlastněny právě zahraničními společnostmi, některé místní **banky** až ze 100%. Místní banky většinou vystupují jako dceřiné společnosti, status pobočky se v ČR vyskytuje spíše u malých finančních institucí. Za velký mezník vývoje bankovní soustavy lze považovat vstup ČR do EU a zavedení **jednotné bankovní licence**. Nynější stav bankovního sektoru lze považovat za stabilní¹⁴. Pro české banky je typická velká kapitálová vybavenost, pocházející často z velkých zisků bank. Tuzemské banky- dcery byly navíc na rozdíl od svých zahraničních matek schopny shromažďovat kapitál i v době finanční krize a vytvářet tak nyní pro mateřské banky velmi cenné zdroje. Na rozdíl od zahraničních bank, které se zaměřovaly především na obchodování na kapitálových trzích, zisky českých bank pocházely z tzv. finančních činností, ve kterých jsou mimo jiné zahrnuty bankovní poplatky. Z těchto „stabilních“ příjmů také plyne současná bezproblémovost české bankovní soustavy, která je však postavena na víceméně „nerizikových“ poplatcích, zatěžujících zejména klienta. Společně s chystanou bankovní unií se diskutuje otázka, zda by bylo možné přesouvat zdroje z českých bank k jejím zahraničním vlastníkům a vystavovat tak české banky riziku nedostatku finančních prostředků. Tento problém byl jedním z hlavních argumentů ČNB a vlády proti chystané bankovní unii.

2.2. Jednotná evropská licence

Institut jednotné licence lze brát jako významný mezník (u nás zaveden při vstupu ČR do EU¹⁵) otevírání našeho finančního trhu, který významně usnadňuje vstup zahraničních bank do země. Jednotná evropská licence umožňuje finančním institucím poskytovat své služby v celé EU na základě **jediného povolovacího řízení** konaného

---

http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2002/cl_02_021206.html
(dostupné 15. 2. 2013)

¹⁴ Vývoj bankovní soustavy v ČR v bakalářské práci (Hrda, 2007), dostupné z:
http://is.muni.cz/th/165745/esf_b/Struktura_bankovniho_sektoru_v_CR.pdf (dostupné 3. 3. 2013)

¹⁵ Viz. zákon č. 126/2002 Sb.

v domovském státě. Pokud chce instituce rozšířit pole své působnosti i o další členské státy EU, oznámí svůj záměr pouze domácímu regulátorovi a předloží mu obchodní plán. Regulátor pak přezkoumá podmínky pro vydání jednotné licence tj. počáteční kapitál a personální obsazení řídicích orgánů instituce a informuje hostitelský orgán dohledu. Bankovní unie přenáší pravomoc k vydávání licence od národního regulátora na ECB.

3. Integrace evropského finančního sektoru

Hlavním podnětem k hlubší integraci finančních trhů je postupující globalizace světové ekonomiky. Základním hybatelem procesu hlubší integrace je myšlenka, že další sjednocení a vytvoření jednotného trhu finančních služeb významně podpoří ekonomický růst. Shromažďování vkladů bankami, na všech otevřených unijních trzích, a jejich transformace do úvěrů, jednoduchý obchod s cennými papíry napříč Evropou apod. jsou hlavními hybateli dalšího rozvoje. Zároveň s vytvořením společného finančního trhu, vzniká pobídka pro investory, kteří získají daleko rozsáhlejší paletu možností investování a tím se omezí jejich sklon investovat především do domácích aktiv. V důsledku vytvoření společného trhu vzniká tedy i bezpečnější trh s většími možnostmi diverzifikace.

Integrace finančních trhů je jednou z hlavních priorit EU. Společnosti budou moci jednodušeji získat kapitál v jiných evropských státech, což povede k větší konkurenci a tedy i levnějšímu kapitálu. **S přesunem pravomocí na nadnárodní orgán se zmenšuje úloha národních institucí dohledu a regulace.**

Snahy o vytvoření integrovaného finančního trhu na poli EU však nejsou ničím novým. Integrace finančních trhů byla zmíněna již v Bílé knize z roku 1985, která se věnovala dokončení evropského trhu.

Rozsáhlejší debaty o hlubší integraci finančního sektoru v Evropském společenství se začínají objevovat od roku 1993, kdy byl spolu se schválením Maastrichtské smlouvy vytvořen jednotný trh členských států. Nedostatky slabé integrace a harmonizace regulace a dohledu finančního sektoru se měly naplno projevit se zavedením společné měny euro v roce 1999. Nově vytvořená Skupina pro politiku finančních služeb

(FSPG)¹⁶ byla pověřena vytvořením Akčního plánu finančních služeb (FSAP)¹⁷, jehož konečná podoba byla zveřejněna v květnu 1999. Plán obsahoval 42 opatření, která měla vést k plné integraci trhů do roku 2005. V rámci procesu mělo dojít k úplnému otevření národních trhů, odstranění zbývajících překážek pro poskytování finančních služeb a především měla být posílena regulace, ochraňující investory.

3.1. Lamfalussyho proces

Na návrh Evropské komise byla v červenci 2000 Radou ministrů hospodářství a financí (ECOFIN) jmenována komise pod vedením barona Alexandra Lamfalussyho (skupina někdy označována jako Výbor moudrých). Ta se měla zaměřit především na implementaci návrhů FSAP v oblasti kapitálových trhů. Pro budoucí růst kapitálových trhů by totiž stávající forma regulace a právních předpisů mohla být překážkou¹⁸. Dosavadní systém nebyl dostatečně flexibilní a tím tedy neměl šanci se vyrovnat rychlým změnám, které jsou pro tento sektor typické. Lamfalussyho komise zveřejnila v únoru 2001 zprávu, v níž navrhovala vytvoření Evropského výboru pro cenné papíry (ESC) a současně zaváděla **čtyřúrovňový model navrhování**, schvalování a zavedení pravidel, který by harmonizoval opatření v oblasti cenných papírů.

Záhy po schválení procesu pro oblast cenných papírů, vyzvala Rada k jeho schválení a rozšíření na celé finanční odvětví, měl se tedy uplatnit i v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví. Cílem bylo zjednodušení a urychlení legislativního procesu Evropské unie v oblasti finančních služeb jako celku, tak, aby regulatorní mechanismus reagoval stejně rychle jako trhy. Zároveň měla být dodržována důsledná spolupráce všech zainteresovaných stran, jak tvůrců a vykonavatelů regulace, tak regulovaných institucí.¹⁹

I přes rozšíření procesu i do jiných oblastí finančního sektoru zůstalo uplatnění FSAP v oblasti cenných papírů nejvýznamnější součástí legislativy navržené Lamfalussyho procesem. Rámcem pro postup v sjednocování evropských trhů cenných papírů a regulaci

---

¹⁶ Financial Services Policy Group

¹⁷ Financial Services Action Plan

¹⁸ www.derivat.sk/index.php?PageID=1436 (dostupné 13. 2. 2013)

¹⁹ ces.vse.cz/wp-content/machova.pdf str.70

na kapitálových trzích poskytuje Směrnice o trzích finančních instrumentů (MiFID). Ta sjednocuje a harmonizuje kapitálové trhy v celém Evropském hospodářském prostoru. Jejím hlavním úkolem bylo pružněji reagovat na změny na kapitálových trzích a lépe chránit investora, vytvořením robustnějších finančních trhů. Těchto cílů mělo být dosaženo upřesněním povinností dohledu nad finančními trhy a jeho sjednocením v různých zemích hospodářského prostoru, do legislativního rámce také zahrnuje nově vzniklé finanční instrumenty.

Měly být usnadněny emise a obchod s cennými papíry napříč Evropskou unií (vytvořením jednotných platebních a zúčtovacích systémů) a tím i pohyb kapitálu přes hranice, což je důležitou součástí ideji volného trhu. MiFID byl schválen v dubnu 2004, tímto datem počínala dvouletá lhůta, kterou státy a finanční instituce dostaly k naplnění směrnice. Tuto lhůtu se nakonec splnit nepodařilo, i proto, že dvě normy, důležité pro přijetí MiFID na národní úrovni, byly Komisí vydány až v roce 2006. Termín přijetí byl poté odsunut na rok 2007²⁰.

V Lamfalussyho komisí navrženém čtyřúrovňovém modelu každá úroveň plnila roli v procesu sjednocování a urychlování dohledu a regulace nad finančním sektorem. Na první úrovni připravovala (na podnět Evropské komise) Rada Evropské unie společně s Evropským parlamentem rámcovou legislativu. Tato primární legislativa upravovala rozsah a charakter opatření, které budou schvalovány na úrovni druhé. Mělo zde dojít ke shodě v základních principech navrhovaných směrnic.

Na druhé úrovni vznikly tři odborné výbory:

- EBC- Evropský bankovní výbor (European banking committee)
- ESC- Evropský výbor pro cenné papíry (European Securities Committee)
- EIOPC- Evropský výbor pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (European Insurance and Occupational Pensions Committee).

---

²⁰ <http://www.euractiv.cz/evropske-pravo/clanek/proces-tvorby-evropske-legislativy-na-prikladu-smernice-o-trzich-financnich-nastroju-007091> (dostupné 15. 2. 2013)

Odborné výbory zpracovávaly a vydávaly prováděcí předpisy (směrnice) k primární legislativě vytvořené na první úrovni. Kontrolou a potažmo vedením a určováním směřování těchto výborů byla pověřena Evropská komise. Ta měla zaručovat demokratickou kontrolu nad odbornými výbory a zároveň dbát o to, aby byly zohledněny zájmy Evropského parlamentu. Tím, že byly odborné výbory tvořeny představiteli členských států, bylo dosaženo i zohlednění zájmů národních regulačních orgánů.

Uvedením směrnic, vydaných na druhé úrovni, do praxe byla pověřena třetí úroveň. Nově vznikly expertní výbory:

- CEBS- Evropský výbor regulátorů trhů s cennými papíry (Committee of European Banking Supervisors)
- CESR- Evropský výbor orgánů bankovního dohledu (Committee of European Securities Regulators)
- CEIOPS- Evropský výbor orgánů dozoru nad pojišťovnictvím a zaměstnaneckým penzijním pojištěním (Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors)

Ty měly za úkol koordinovat zavádění směrnic do regulační a dohledové praxe členských států. V expertních výborech se angažovali zástupci národních dohledových orgánů, což mělo sblížit a zefektivnit dohled v rámci celé EU.

Kontrolou uplatňování norem, vzniklých na předešlých úrovních, byla pověřena čtvrtá úroveň. Vymáhání práva EU má ve svých kompetencích Evropská komise.

K naplnění postupů navržených v akčním plánu FSAP se tedy mělo dojít spoluprací mezi Evropskou komisí, členskými státy a jejich národními dozorovými orgány.

Regulační pravomoci byly přeneseny na Evropskou komisi, s tím, že nově vzniklé odborné a expertní výbory měly být zárukou zanesení požadavků i jiných stran, ve věci zainteresovaných.

Po zavedení Akčního plánu finančních služeb do praxe se zdálo, že výkonnost finančního sektoru se zlepšila. Bylo dosaženo větší likvidity, konkurenceschopnosti a

větší finanční stability. Toto zdání však mohlo být vyvoláno relativní klidem na finančních trzích.

Fungování schvalovacího procesu bylo několikrát upraveno, většinou však ve prospěch nabobtnávající byrokracie. Tento trend částečně zvrátila Lisabonská smlouva. Uvedením čtyřúrovňového modelu do praxe se objevily různé problémy. Šlo především o křížení pravomocí úrovní 1 a 2. V některých případech byla rámcová legislativa, připravená na první úrovni, natolik podrobná, že ubírala pravomoci druhé úrovni. Při opačném postupu by však byly jakékoli zásahy Evropského parlamentu do konečného znění směrnic pouze menšího významu, což by Evropský parlament, jediný přímo volený orgán v procesu, odstavovalo na vedlejší kolej. Další kritika se týkala nedostatečného zapojení účastníků trhu do procesu²¹.

Čtenář denního tisku by v současnosti mohl nabýt dojmu, že pokusy o hlubší integraci dohledu a regulace jsou zcela novým jevem. Urgentnost výzev evropských představitelů k hlubší integraci se zdá absolutně oprávněná a jeden by si mohl říct „konečně vědí, co chtějí a přinášejí novátorská řešení“. Opak je pravdou. Intenzivnější snahy o společný dohled a regulaci tu jsou již více než deset let. Vytvořené regulatorní mechanismy pravděpodobně měly na vývoj finančního sektoru kladný vliv, společný dohled však i nadále zůstal nedostatečný, což se výrazně projevuje v nynější dluhové krizi. Vzhledem k dnešní situaci se tedy dá spekulovat, jak velký přínos ve skutečnosti opatření měla a zda splnila svůj účel.

3.2. Finanční krize a Larosierova zpráva

3.2.1. Světová finanční krize

Finanční krize, jež naplno vypukla v září 2008, je považována za největší krizi poválečné doby. Ačkoliv je její rozsah mimořádný, krize vykazuje rysy, podobné předchozím menším krizím. Za prvopočátek nynější krize lze považovat především uvolnění regulace bankovní soustavy, především pak v USA, které probíhalo od 80. let 20. století. Uvolněné podmínky vedly k masivnímu rozvoji finančních derivátů, rozšíření využívání pákového efektu a tvorbě vysoce nadhodnocených aktiv- bublin,

---

²¹ www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/cs/FTU_3.4.4.pdf (dostupné 11. 2. 2013)

mnohdy spekulativního charakteru. V roce 2007 v USA eskalovala tzv. **realitní bublina**, způsobená nesplácením rizikových hypotečních úvěrů, poskytovaných především na americké nemovitosti.

Propad na trzích s finančními deriváty, využívajících této „realitní bubliny“ a velký nárůst nesolventních držitelů hypoték vedly k bankrotům finančních institucí. Podlomení důvěry investorů v trhy přišlo záhy a způsobilo hluboký propad indexů a pokles likvidity cenných papírů. Vlády USA a zemí EU přikročily bezprostředně po prvních problémech k sanování **systemově významných bank**²².

Prvotní živelné zachraňování finančních institucí vládami jednotlivých členských států bylo rychle přerušeno ze strany EU a byl zaveden krizový režim. Evropská komise vydala základní zásady poskytování státní podpory pro Eurozónu, které byly v souladu s pravidly EU²³. Podpora byla vymezena jak rozsahem tak i časově, bylo zamezeno poskytování státní podpory na základě státní příslušnosti institucí a banky nesměly finanční prostředky využít pro vytvoření nových obchodních příležitostí. Morálnímu hazardu mělo být zabráněno důsledným splácením všech půjčených prostředků zpět státům. Podle některých odhadů bylo na záchranu bank v EU vynaloženo až 4,5 bilionu eur²⁴.

3.2.2. Larosierova zpráva

V únoru 2009 byla odbornou skupinou, vedenou Jacquesem de Larosièrem, vydána zpráva, známá pod názvem Larosierova zpráva, vyjadřující se k dohledu nad finančním trhem v Evropské unii²⁵. Vlivem světové finanční krize, byla zavedena diskuze o efektivnosti stávající struktury dohledu, budované na základě Lamfalussyho procesu. Zpráva se vyjadřuje k neefektivnostem jako například k značně nepřehledné struktuře orgánů dohledu a křížení pravomocí jednotlivých úrovní. Dále je podle ní potřeba zdokonalit mechanismy včasného varování před krizovými jevy a přílišnými riziky,

---

²² Zájemce o toto téma odkazujeme ke knize Nové paradigma pro finanční trhy od George Sorose (Vyšehrad, 2009).

²³ Tato doporučení byla shrnuta do tzv. European Action Plan for the Euro Area Countries

²⁴ Pomoc poskytnuta v letech 2008 až 2011

²⁵ The high- level group of financial supervision in EU chaired by Jacques de Larosiere, Report, Brusel, 25. února 2009

spojenými s případným neodpovědným řízením velkých bankovních institucí. Jedním z nejdůležitějších závěrů je, že by všechny instituce, které mohou představovat systémové riziko, měly být odpovídajícím způsobem regulovány. Jedná se především o nadnárodně působící bankovní domy, s kterými si národní dohled ne vždy ví rady. Dosavadní struktura dohledu se podle Larosièra ukázala jako neschopná zamezit finanční krizi.

Hlavním závěrem Larosièrovy zprávy je nutnost rozšířit pravomoci jednotlivých evropských dohledových orgánů. Navrhuje také zcela nový celoevropský systém orgánů finančního dohledu- Evropský systém finančního dohledu (ESFS²⁶). Ten se má skládat z Evropského výboru pro systémová rizika (ESRC²⁷) a orgánů přetransformovaných z původní 3. úrovně Lamfalussyho procesu (CEBS, CEIOPS, CESR) do tří nových evropských orgánů dohledu, společně označených jako Evropské dohledové orgány (ESA²⁸). Jednotlivé orgány jsou:

- EBA- Evropský orgán pro bankovníctví (European Banking Authority),
- EIOPA- Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (European Insurance and Occupational Pensions Authority) a
- ESMA- Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (European Securities and Markets Authority).

Řízení těchto orgánů by zajišťovali představitelé národních dohledových orgánů a nezávislí pracovníci. Evropské dohledové orgány by disponovaly kompetencemi jako např. závazné řešení sporů mezi národními dohledovými orgány či přijímání závazných dohledových standardů.

Nové dohledové orgány budou především koordinovat rozvoj jednotných regulatorních pravidel v Evropě a předcházet akumulaci rizik. Většina pravomocí zůstává národním orgánům dohledu. Nové orgány dohledu mají však i specifické úkoly: ESMA dohlíží nad ratingovými agenturami a má oprávnění zakázat finanční produkty, které ohrožují

---

²⁶ European System of Financial Supervisors

²⁷ European Systemic Risk Council

²⁸ European supervisory authorities

stabilitu finančního systému. Orgány EBA a EIOPA provádí zátěžové testy v příslušných odvětvích. EBA také dohlíží na rekapitalizaci bank v EU. EBA nyní hraje klíčovou roli při vytváření bankovní unie.

ESFS by byla zodpovědná za **mikrobezpečnostní dohled**. Je značně **decentralizovaná**. Larosierova zpráva počítá se zachováním současných pravomocí národních centrálních bank a úřadů, které dosud na fungování bank a dalších institucí dohlíží. ESFS by byla složena ze složek ESA (EBA, ESMA, EIOPA). Hlavními úkoly ESFS by především byly: koordinace silné spolupráce mezi národními dohledy, dozorování nad jednotlivými národními dohledy, přijímání dohledových standardů a kooperace s ESRC při stanovování adekvátního dohledu. Byl by stanoven tzv. **college of supervisors** který by dohlížel na mezinárodní společnosti.

Pod ESFS by také vznikla Evropská rada pro systémová rizika **ESRC**, odpovědná za **makrobezpečnostní dohled**. Předsedou by byl jmenován prezident ECB. ESRC by však neměla mít pravomoci k přijímání závazných rozhodnutí, ale měla by především sloužit jako morální a odborná autorita, analyzující hlavní zdroje systémového rizika a zranitelnosti v EU. ESRC bude zprostředkována ECB. Systém včasného varování by měl být pod společnou záštitou ESRC a EFC (Economic and financial committee). EFC by pak plnila roli prostředníka mezi ESRC a Evropskou komisí. Pokud by ekonomické výkyvy dosáhly globální úrovně, byly by dále informovány Mezinárodní měnový fond (MMF) a Banka pro mezinárodní platby (BIS).

Činnost ESFS i ESRC by měla být po několika letech zrevidována a popřípadě dále rozvíjena.

V polovině roku 2012 byla EBA pověřena sestavením tzv. **Jednotné příručky dohledu** (Single Rulebook) zajišťující právní sjednocení bankovních dozorů v členských zemích EU. Cílem však není úplné sjednocení všech norem, ale pouze těch klíčových a nutných k harmonizaci evropských dohledů²⁹.

---

²⁹ Více o Single Rulebook v odpovědích na frekventované otázky: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-10-434_en.htm?locale=en (dostupné 3.3.2013)

Na podzim roku 2010 byly schváleny změny³⁰, navrhované v Larosierově zprávě a v roce 2011 bylo překročeno k vytvoření systému orgánů dohledu (ESFS) a k vytvoření Evropského výboru pro systémová rizika (ESRB³¹), což je instituce v Larosierově zprávě uváděna pod označením ESRC. Orgány na „3. úrovni“ Lamfalussyho procesu byly přeměněny na evropské dohledové orgány.

Larosierova zpráva se po svém vydání nesečkala pouze se souhlasem, nýbrž i s argumenty, které ji považovaly za zbytečnou (mimo jiné se k ní takto stavěla i ČNB). Kritici tvrdí, že pouze zavádí nové orgány, při zachování těch dosavadních³². Výsledkem je nefunkční spleť dohledových institucí. Již v roce 2005 byla podepsána mnohostranná dohoda o spolupráci (Memorandum of Understanding), jež popisovala systém spolupráce mezi zainteresovanými orgány v jednotlivých členských státech během krizových situací. Dohoda však při řešení krize do praxe nezasáhla, vlády často jednaly velmi izolovaně bez ohledu na ostatní ekonomiky provázané se svou zemí.

3.3. Dluhová krize a její následky

3.3.1. Evropská dluhová krize

Krátce po propuknutí finanční krize se v Evropě začaly projevovat problémy příliš vysoké zadluženosti veřejných financí, týkající se především zemí eurozóny. První země, Řecko a Irsko, ohlásily platební neschopnost v roce 2010 a požádaly o finanční podporu od Evropské unie a Mezinárodního měnového fondu (MMF). Do problémů se dostaly špatně hospodařící země, ale i země zasažené realitní krizí, např. Španělsko. Po odhalení nestabilních národních rozpočtů začaly úroky dluhopisů nejvíce postižených zemí prudce stoupat. Některé země přestaly být záhy schopné platit vysoké úroky a tím financovat svůj státní dluh. Bez pomoci zvenčí se tyto země neobešly.

---

³⁰ Novinový článek dostupný z: <http://euobserver.com/economic/30866> (dostupné 3.3.2013)

³¹ European Systemic Risk Board

³² Postoj ČNB také zahrnoval tento argument- celé znění zde: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2009/download/090318_de_Larosiere_pozice_CNB_cz.pdf (dostupné 15.2.2013)

S nástupem krize byla odhalena podvodná manipulace s ekonomickými daty, které se některé země dopustily při vstupu do měnové unie. Tím se také potvrdila neschopnost Unie vynutit si na státech důvěryhodné informace.

Propuknutím dluhové krize skončilo relativně bezstarostné období státních rozpočtů, uměle „přifukovaných“ na dluh, často i v obdobích konjunktury. Vlády všech států (dvojciferné státní zadlužení vzhledem k DPH zatěžuje téměř každou státní kasu) musely přistoupit k razantním úsporným opatřením a snižování schodků veřejných rozpočtů. Tyto kroky vyvolaly velký odpor mezi občany, především v dluhovou krizi nejvíce postižených státech.

Dluhová krize poukázala na problém nedostatečné integrace. Již při zavádění Eura kritické hlasy oznamovaly, že společná měna bez společného státu existovat nemůže. Kritici navrhovali nezavádět projekt společné měny, dokud neproběhne politická a hospodářská integrace Unie. Odvolávali se přitom na obecně známý fakt, že monetární unie mohly v minulosti existovat pouze v hranicích národních států. Na druhé straně tábor zastánců zavedení společné měny věřil, že další sjednocení v hospodářskou a fiskální unii bude společnou měnou pobídnuto a rozdíly mezi ekonomikami jednotlivých států se zmenší. Podmínkou však mělo být dodržování dohodnutých pravidel a vzájemná spolupráce mezi státy³³. Po nástupu dluhové krize došlo k potvrzení domněnky, že měnová unie, a potažmo celá EU, v původních strukturách dále existovat nemůže. Stávající představitelé EU chtějí společnou měnu podpořit integrací jak na poli rozpočtovém, tak politickém, mluvíme tedy o integraci v hospodářskou, fiskální, politickou a bankovní unii.

Za špatnou situaci státních rozpočtů periferních ekonomik (Řecko, Portugalsko) stála především nízká konkurenceschopnost těchto zemí, která se promítla do vysokého deficitu zahraničního obchodu. Ruku v ruce s nehospodárností se schodky státního rozpočtu pravidelně zvyšovaly. V období konjunktury tento stav nevadil, s příchodem krize a nutností masivních výdajů na stimulaci ekonomiky a záchranu institucí se však

---

³³ Waigel, T. Naše budoucnost je Evropa. 1. vyd. Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, ISBN 80-86130-01-0

zadlužení začalo zvyšovat ještě rychlejším tempem. Bylo jen otázkou času, kdy země jako Řecko narazí a investoři mu již nebudou ochotni půjčovat na nízký úrok.

Finanční krize měla na bankovní sektor dalekosáhlé negativní dopady. Dluhová krize jejich problémy ještě zvětšila, neboť oslabené banky byly například nuceny odepsat ztráty z bezcenných “jižních” dluhopisů. Několik bankovních domů se dostalo do vážných finančních problémů, ze kterých jim musel pomoci stát, či příslušný orgán EU.

Jak již bylo řečeno, vysoké zadlužení způsobila i nehospodárná fiskální politika inkriminovaných států. Tomuto problému mělo být zamezeno přijetím společného Paktu stability a růstu (Stability and Growth Pact, 1997), který mimo jiné zabraňoval právě vysokým rozpočtovým deficitům. Již čtyři roky po přijetí paktu byla dohoda porušena Portugalskem.

Postižené státy přijaly pomoc z prostředků EU a Mezinárodního měnového fondu. Tím došlo k porušení další úmluvy, v tomto případě tzv. doložky o neposkytnutí pomoci (No bail-out clause, 1992), která zajišťovala neúčast ostatních zemí v záchraně špatně hospodařících států.

3.3.2. Řešení dluhové krize

V roce 2010 byl eurozónou vytvořen **Evropský nástroj finanční stability (EFSF)**. Společně s **Evropským finančním stabilizačním mechanismem (EFSM)**, vytvořeným taktéž v r. 2010, pod správou Evropské komise, a s **příspěvkem od Mezinárodního měnového fondu (MMF)** tvoří dočasný záchranný mechanismus. Jeho úkolem je ochraňovat finanční stabilitu Evropy prostřednictvím poskytování finanční pomoci zemím eurozóny pomocí EFSF a ostatním zemím unie prostřednictvím EFSM. EFSF získává finance prodejem vlastních dluhopisů na kapitálovém trhu. Za dluhopisy ručí členové eurozóny. Jejich garance dosahovaly v roce 2011 až 780 mld. eur³⁴. Dluhopisy EFSM jsou kryty rozpočtem EU. EFSF může taktéž intervenovat na trzích dluhopisů, nakupovat dluhopisy postižených států a tím snižovat úrok, který platí.

---

³⁴ efsf.europa.eu/attachments/faq_en.pdf (dostupné 13.2.2013)

Jak již bylo řečeno, EFSF a EFSM vznikly jako dočasné záchranné mechanismy. Dlouhodobý instrument, Evropský stabilizační mechanismus (ESM), byl vytvořen v září 2012. ESM oba dosavadní programy nahrazuje. Původní EFSF a EFSM budou dále pokračovat v zajišťování již běžících záchranných programů v Řecku, Portugalsku a Irsku. Pomoc Španělsku bude nově plynout z ESM. Úvěrová kapacita ESM dosahuje nyní až 500 mld. eur³⁵.

Další návrhy na řešení současné krize často vycházejí z myšlenky společné fiskální a hospodářské unie. Tyto koncepty si žádají například tvrdší pravidla fiskální disciplíny, či vznik společných evropských dluhopisů. Jejich emisí by poklesly úroky periferních států, naopak by se však zvýšily úroky států dosud hospodařících velmi obezřetně. Kritici, především Německo, spatřují v dalších pokusech pomoci zadluženým státům nebezpečí vzniku transferové unie, v rámci níž by zesílily penězovody do rozhazovačných států.

Ve vyřešení dluhové krize se významněji angažuje i ECB (Evropská centrální banka). V roce 2010 začala nakupovat dluhopisy postižených států, čímž se snaží snížit jejich úroky. Vedle řeckých, irských a portugalských dluhopisů nakupuje i italské a španělské obligace. ECB také v prosinci 2011 zahájila program LTRO (Long-term refinancing operations), v jehož rámci se snaží dodat likviditu bankovnímu sektoru. Ve dvou kolech ECB vydala velmi nízko úročené dlouhodobé úvěry, jež banky v některých případech použily na nákup dluhopisů postižených zemí, čímž dočasně snížily jejich úroky. Podobné programy dodávání likvidity bankám měly dosud v rukou pouze národní centrální banky.

Likvidita bankám může být dodána taktéž na národní úrovni a to prostřednictvím ELA (Emergency Liquidity Assistance), krátkodobých nízkoúročených úvěrů. Ve svém důsledku funguje ELA jako věřitel poslední instance, neboť chrání klienty bank před jejich úpadkem. Zda nedošlo poskytnutím ELA k narušení hospodářské soutěže, dozoruje Evropská komise.

---

³⁵ http://www.esm.europa.eu/pdf/ESM_Factsheet.pdf (dostupné 13.2.2013)

3.4. Bankovní unie

Bankovní unie vzniká na podnět Evropské komise, aby stabilizovala bankovní sektor a obnovila důvěru ve společnou měnu euro. Od propuknutí finanční krize v roce 2008 byly banky zachraňovány víceméně živelně, především vládami svých mateřských zemí. Hlavní cíl bankovní unie spočívá ve vyřešení dnešní nevyhovující situace, kdy vlády sanují problémové banky ohromným množstvím peněz daňových poplatníků. Tento nouzový režim by měl být nyní nahrazen trvalejším řešením, navrhovanou bankovní unií.

Vlivem globalizace a jednotného trhu EU došlo k vytvoření bank, které jsou příliš velké na to, aby mohly zkrachovat a přitom neohrozily stabilitu národního finančního sektoru. Zároveň však tyto banky nemohou být zachráněny z rozpočtu mateřského státu, jednoduše proto, že potřebná pomoc možnosti jednoho státu přesahuje.

Současně i idea volného trhu vyžaduje rovnocenná pravidla a dohled nad bankami, které na něm působí. EU žádá při záchraně bank postup, založený na třech zásadách: **znovuvytvoření životaschopné banky**, v dlouhodobém měřítku nezávislé na státní podpoře, **jednoznačnou účast banky a akcionářů na restrukturalizačních nákladech** a **zmírnění narušení hospodářské soutěže poskytnutím pomoci**³⁶. V rámci pomoci jsou preferovány systémově významné banky. V bankovním sektoru je nutné ukončit činnost neživotaschopných bank, avšak pouze v případě, že ztráty plynoucí z ukončení činnosti nebudou příliš velké a pro ekonomiku škodlivé.

Rekapitalizaci bank z jednotného fondu (a nikoliv samotnými státy) zajišťoval v částečném měřítku už EFSF. Nástroj mohl poskytnout půjčky i zemím, které pomoc nečerpaly. V rámci těchto půjček byly banky rekapitalizovány. Nově přebírá refinancování problémových bank v eurozóně Evropský stabilizační mechanismus (ESM). Jeho zapojení je podmíněno přijetím Jednotného mechanismu dohledu nad bankami. Poskytnutí půjčky je podmíněno změnami v daném finančním ústavu. I

---

³⁶<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0510:FIN:CS:HTML> (dostupné 13.2.2013)

intervence ESM při záchraně bank se může považovat za dočasné řešení, neboť součástí prosazované bankovní unie je zcela nová struktura pomoci bankám a to fond financovaný přímo bankami.

V rámci bankovní unie je požadováno **přenesení dohledu nad bankami na evropskou úroveň**, potažmo na bedra ECB. V návaznosti na společný dohled by měly být centralizovány a z kompetencí ECB řízeny i další důležité činnosti. ECB by měla stanovovat a dohlížet **výši kapitálové přiměřenosti**, dále by měla udělovat **jednotné bankovní licence**, povolující činnost úvěrových institucí. ECB by také měla zajistit **jednotné pojištění vkladů**. V případě porušení nařízení bude ECB oprávněna stanovit patřičná opatření k nápravě.

3.4.1. Jednotný mechanismus dohledu nad bankami (SSM)

Dosud byl dohled nad bankami v eurozóně prováděn na úrovni jednotlivých států. Licenci banka získávala od dohledové instituce státu, kde má své sídlo, tato instituce také prováděla nad bankou veškerý dozor. Mateřský dohledový orgán například určoval kapitálovou přiměřenost úvěrových institucí. Pobočky banky byly dohlíženy dohledovými orgány hostitelských států, tento dohled se však omezoval pouze na kontrolu likvidity, či praní špinavých peněz. Zde je potřeba zmínit, že největší banky v ČR, vlastněné zahraničními peněžními ústavami, nesou titul dceřiná společnost, nikoliv pobočka. Tento status opravňuje české dohledové orgány k větším pravomocím vůči těmto bankám. Evropské orgány dohledu (ESA) byly dosud zaměřeny především na dohled nad fungováním a sbližováním národních systémů dohledu.

Oponenti dosavadního modelu tvrdili, že celá banka i s pobočkami v jednotlivých zemích by měla být dohlížena jako celek. V rámci navrhovaného jednotného dohledu by došlo k přenesení některých významných úloh dohledu, doposud vykonávaných národním dohledovým orgánem, na ECB. Národním supervizorům by byl posléze svěřen podružnější dohled nad ochranou spotřebitele, bojem proti praní špinavých peněz, či nad úvěrovými institucemi, pocházejícími ze států mimo EU³⁷.

---

³⁷ Z dokumentu: Návrh nařízení rady, kterým se Evropské centrální bance svěřují zvláštní úkoly týkající se politik, které se vztahují k obezřetnostnímu dohledu nad úvěrovými institucemi COM(2012) 511 final 2012/0242 (CNS) (dostupné 13.2.2012)

V Evropské unii dosud existovaly dva pohledy na společnou regulaci a dohled. Dohled a regulaci na principu mateřské země prosazovaly spíše státy západní Evropy, kde se nachází významná finanční centra a současně většina centrál mateřských společností bank, působících v EU. Ve východních státech EU, kde jsou banky převážně vlastněny bankami- matkami ze západní Evropy převládá názor, že by měly být tamní banky-pobočky a dcery pod dohledem hostitelského dohledového orgánu, který by ve vztahu k nim zastával významnější pravomoci.

Podobné rozdělení, tentokrát na sever a jih můžeme spatřovat i v otázce detailnosti regulace. Severní státy (včetně ČR) zastávají názor, že spíše než detailní pravidla by měly být na poli EU stanoveny základní principy, jimiž by se státy řídily. Jižní křídlo naopak poptává detailnější nařízení, která by přesně upravovala regulaci a předcházela jakýmkoli pochybením.

Integrace dohledu se týká členských států eurozóny, ostatní členové EU však společný dohled mohou dobrovolně přijmout také. Původně se plánovalo, že ECB převezme dohledovou činnost nad všemi, zhruba 6000 bankami působícími v eurozóně, a to nejpozději v roce 2014. Podle původního plánu měla ECB 1. července 2013 převzít dohled nad systémově významnými bankami, o šest měsíců později poté nad všemi zbývajících bankami. Na zasedání konaném 13. 12. 2012 se však dohodlo, že ECB bude v eurozóně dohlížet pouze nad bankami, jejichž aktiva přesahují 30 mld. eur nebo 20% HDP mateřské země (v každé zemi budou dohlíženy minimálně tři největší peněžní ústavy). ECB bude dále dohlížet nad všemi bankami, které obdržely státní pomoc. Nad ostatními bankami budou, jako doposud, dohlížet národní regulátoři, ECB však může v případě potřeby zasáhnout ve všech bankách eurozóny³⁸.

Ve vnitřní struktuře ECB bude společný dohled oddělen od měnové politiky, což na jedné straně zajistí nezávislost rozhodování, na druhé straně zůstane zachována úspora, kdy dvě instituce pracují pod jednou střechou. Divize mající na starost dohled bude odpovědná Evropskému parlamentu.

---

³⁸ http://ec.europa.eu/economy_finance/enewsletter/68_121220/index-online.html (dostupné 15. 2. 2013)

Správné nastavení společného dohledu není jednoduchou záležitostí. Předně musí být zamezeno rozdílům v dohledu mezi zeměmi eurozóny, které se jednotného dohledu účastní, a ostatními členskými státy EU.

V novém systému dohledu zastávají své místo i stávající Evropské orgány dohledu (ESA). Evropský orgán pro bankovníctví (EBA) bude nadále připravovat pravidla použitelná pro všechny členy EU, tak, aby byla zachována integrita jednotného trhu. Pokud by nebyly dohled a regulace současně korigované v eurozóně a ve zbytku EU, mohlo by dojít k situaci, kdy laxní přístup některých zemí povede k poškození tvrdých regulačních podmínek a dohledu. Již v polovině roku 2012 byla EBA pověřena sestavením tzv. Jednotné příručky dohledu (Single Rule book) zajišťující právní sjednocení bankovních dozorů v členských zemích EU a přípravu pro společný dozor.

Již schválený jednotný dohled zaujímá ve vznikající bankovní unii pouze roli preventivního opatření. Krizovým řízením a poskytováním záruk vkladatelům se zabývají další navrhované kroky. Zároveň však společný dohled otevírá dveře k přijetí navrhovaného společného pojištění vkladů. Společné pojištění bude fungovat pouze v situaci, kdy si budou státy navzájem důvěřovat, což se společný dohled snaží podpořit.

3.4.2. Basel III- Kapitálová vybavenost bank

Jedná se o návrh globálních standardů Basilejské komise bankovního dohledu³⁹, který reaguje na finanční krizi a dále zvyšuje bankovní regulaci. Do evropské legislativy je Basel III souhrnně zaváděn směrnicí pod názvem CRD IV (Capital Requirement Directive)⁴⁰. Předcházející regulace Basel II především zpříšňovala požadavky na kapitálovou přiměřenost bank a na kvalitní řízení bank. Kapitálová přiměřenost byla Basilem II stanovena na 8%. Basel II také přicházel s novým pojetím regulace, po bankách vyžadoval vlastní hodnocení všech rizik a tím podporoval individuální procesy řízení v bankách. Po finanční krizi, kdy se tyto postupy ukázaly nefunkční, se Basel III vrací zpět k tvrdým, jasně vymahatelným pravidlům. Změny se odehrávají především ve vytváření nových kapitálových struktur. Jedná se o tzv. konzervační kapitálové

³⁹ Basel committee on Banking Supervision -BCBS

⁴⁰ <http://www.spcr.cz/stanoviska-sp-cr/stanovisko-k-evropske-smernici-crd-iv-capital-requirement-directive> (dostupné 3. 3. 2013)

polštáře o velikosti až 2,5%, které by mohly být dále doplňovány až o dalších 2,5% v podobě tzv. proticyklických polštářů, tvořených v časech růstu, určených pro krizová období. S novými polštáři tak bude nakonec kapitálová přiměřenost představovat i více než **10,5%**. U systémově významných institucí, které budou muset tvořit další dodatečné polštáře, zátěž stoupne ještě více. Basel III také prosazuje omezení pákového efektu⁴¹. Regulace bude postupně nabíhat od roku 2013 až do roku 2018⁴².

Průměrná výše kapitálové přiměřenosti činila v celém českém „konzervativním“ bankovním sektoru v dubnu 2012 nadstandardních 14,8%⁴³. Zůstává však otázkou, jaký dopad budou mít regulatorní změny na mateřské banky v zahraničí. Zvýšení kapitálové přiměřenosti zcela jistě povede jak ke snížení ziskovosti banky, tak i k otázce, kde tento dodatečný kapitál vzít⁴⁴. Na řadu pak mohou přijít zdroje z českých bank, které by se mohly transformovat v pobočky, čímž by se vyvádění kapitálu usnadnilo.

Podle **Evropské Komise** a Evropského parlamentu bude mít regulace negativní dopad na ceny úvěrů a růst HDP, předpokládané snížení HDP se pohybuje v rozmezí 1,5%. Podle mnohých je nutné nejprve zajistit implementaci na úrovni G20 a nezavádět opatření pouze v EU, kde by toto opatření mohlo ještě více zhoršit konkurenceschopnost evropských firem⁴⁵.

3.4.3. Jednotný evropský rámec pro ozdravení a restrukturalizaci bank

Nový rámec vychází z úsilí o zlepšení vnitrostátních systémů pro řešení problémů bank a na úrovni EU se celý systém snaží harmonizovat. Rámec se týká především **prevence**,

---

⁴¹ Povede k zdravější rozvaze bank, do roku 2019 by se měla velikost pákového efektu snížit z 30 násobku kapitálu na 15 násobek: <http://bankovnictvi.ihned.cz/c1-50251200-basel-iii-muze-pozitivne-ovlivnit-rizeni-bank> (dostupné 15. 2. 2013)

⁴² Regulace nechce naprosto ochromit bankovní sektor, proto pomalejší náběh

⁴³ Údaje k 30.4.2012 uvedené ČNB, dle definice Tier I kapitálu

⁴⁴ Průměrná výše kapitálové přiměřenosti dosahovala u největších bank v EU v říjnu 2011 podle zátěžových testů EBA 7,7%.

⁴⁵ Více v prezentaci České spořitelny:

http://www.csas.cz/static_internet/cs/Komunikace/Tiskove_centrum/Prezentace_novinari/Prilohy/101_208_Basel_III_dopady_regulace.pdf (dostupné 3. 3. 2013)

včasného zásahu a řešení problémů a za cíl si klade zamezení přelévání případné krize do dalších oblastí a zamezení dopadů na vkladatele a daňové poplatníky⁴⁶.

Prevence

Po bankách by se vyžadovalo, aby vypracovaly plány ozdravných postupů, jejichž součástí budou i opatření, zabraňující zhoršení jejich finanční situace. Orgány dohledu budou muset vypracovat plány řešení problémů, včetně variant, kdy finanční instituce již nebude možné zachránit. Banky se budou zachraňovat pouze v případě, že nevzniknou náklady, které by musel přebírat stát, potažmo daňoví poplatníci. Finanční instituce by také mohly uzavírat dohody v rámci finanční skupiny, do které patří. Se souhlasem orgánů dohledu a akcionářů jednotlivých institucí by si pak mohly poskytovat finanční pomoc mezi sebou⁴⁷.

Zůstává však otázkou, jak by se přistupovalo k systémové významným institucím, které by nutné zachránit bylo.

Včasný zásah

Pokud instituce nebude schopná splnit požadované kapitálové požadavky, budou mít orgány dohledu pravomoci k včasnému zásahu. Banka bude mít povinnost realizovat své ozdravné postupy, popřípadě přijímat další urgentní opatření. Orgány dohledu budou mít pravomoc jmenovat na omezené období do instituce svého zvláštního manažera, který se bude snažit instituci stabilizovat.

Řešení problémů

Dohledový orgán by přezkoumal aktivity banky s právem zrušit špatné části banky či dokonce ukončit činnost celé banky. Mohl by také banku rozdělit a dobrou část banky převést na tzv. překlenovací instituci (bridge bank), která by byla následně prodána jiné společnosti. Bylo by také nutné zajistit, aby následky ztrát bank nesly v první řadě akcionáři a věřitelé (mimo věřitelů chráněných systémem pojištění vkladů) a až pak bylo nutné použít fondy. Mělo by tak být zabráněno morálnímu hazardu, byl by

⁴⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-570_cs.htm (dostupné 3. 3. 2013)

⁴⁷ Jedná se o spornou část bankovní unie, viz. kapitola Názory

odstranil pocit bezpečí v záchranné síti, která by zvýhodňovala rizikově hospodařící banky na úkor těch obezřetných.

3.4.4. Jednotný systém pojištění vkladů

Je jedním z hlavních pilířů bankovní unie. Dosud má každá země svůj vlastní fond pojištění vkladů, který je nucena založit. Do tohoto fondu přispívají banky a v případě pádu banky jsou z něj vypláceni klienti. Nově by však měl vzniknout jediný celoevropský systém pojištění vkladů, který by spočíval v propojení dosavadních fondů do jednoho, s možností si prostředky mezi státy vyměňovat.

Nynější fond České republiky (Fond pojištění vkladů) byl založen v roce 1994. V případě pádu finanční instituce, má věřitel právo na vyplacení 100% vkladů a to až do výše 100 000 euro. Na nynější objem byla částka navýšena v roce 2011 přijetím směrnice Evropské Unie⁴⁸. Směrnicí se také zkracuje doba vyplacení náhrad a celkově je posílena ochrana vkladatelů. Banky do fondu přispívají čtvrtletně částkou 0,04% průměrného objemu pojištěných vkladů za uplynulé čtvrtletí. Povinnost odvádět příspěvky do fondu plynou každé bance se sídlem v ČR, bankovní pobočky se musejí prokázat pojištěním vkladů ve své mateřské zemi alespoň ve stejné výši⁴⁹.

3.4.5. Fondy pro řešení problémů bank

Návrh se týká harmonizovaného zřízení fondů na národní úrovni, určených pro financování restrukturalizace bank či ukončení jejich činnosti, bez ohrožení finanční stability celého sektoru a nutnosti použít prostředků **daňových poplatníků**⁵⁰. Prostředky z fondů by však nesměly být použity na záchranu bank. Do fondů by přispívaly banky, v průběhu 10 let by fondy musely dosáhnout výše 1% pojištěných vkladů u bank. Fondy by spolupracovaly a v případě, že některému z fondů dojdou prostředky, by zde byla možnost si vzájemně půjčovat. Užší integrace je nutná i kvůli

---

⁴⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/14/ES ze dne 11. března 2009 o systémech pojištění vkladů

⁴⁹ Bakalářská práce Pojištění bankovních vkladů v ČR a vybraných zemí EU (Valehrachová, 2011): http://is.muni.cz/th/251727/esf_b/pojisteni_bankovnich_vkladu_v_CR_a_vybranych_zemi_EU.pdf (dostupné 3.3.2013)

⁵⁰ Sdělení Evropskému parlamentu: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0254:FIN:CS:PDF> (dostupné 3.3.2013)

řešení problémů přeshraničně působících bank. V tomto případě by pak spolupracovaly národní orgány dohledu a Evropský orgán pro bankovníctví (EBA) by působil jako jejich zprostředkovatel jednání. V otázce budoucího rozvoje se počítá i s využitím prostředků ze systému pojištění vkladů při řešení problémů bank či se dokonce navrhuje sloučení fondů pro řešení problémů bank a systémů pojištění vkladů do jednoho.

Podle MMF by měly fondy na záchranu bank disponovat částkou ve výši 2-4% HDP. Objevuje se riziko, že takové fondy by mohly být vládami zneužity pro řešení svých vlastních fiskálních potíží, proto by měl být fondy pevně odděleny od státních rozpočtů.

Kvůli značnému významu přeshraničně působících bank je nutná silná spolupráce mezi vnitrostátními fondy či dokonce jejich spojení. Otázkou však zůstává, kdy by mělo být překročeno k realizaci plánů na spojení, neboť je nejdříve nutné sjednotit dohled. Některé členské státy se také vyhrazují proti zavádění odvodů bank, jelikož svůj finanční sektor nyní považují za stabilní. Politická shoda bude taktéž velmi složitá. V současné době je tak především důležité vnitrostátní fondy, a to i ty již existující⁵¹, harmonizovat.

Otázkou také zůstávána zda je nutné fondy a s nimi spojené odvody zakládat již nyní, v pokrizové době kdy se banky musí vypořádávat se ztrátami a jejich obezřetnost je přirozeně na vyšší úrovni.

3.5. Diskuze

V následující kapitole se budeme snažit pokrýt většinu názorů týkajících se vytvoření bankovní unie. Zaznamenali jsme zde především názory českých, ale i zahraničních ekonomů a ČNB.

Základní premisou je, že se jižní státy dožadují bankovní unie kvůli nutnosti uzdravit svůj bankovní sektor. Severní země jsou ochotny jim prostředky nabídnout, pouze však za předpokladu společného dohledu.

Výtky české strany, respektive vlády ČR a ČNB směřovaly především k návrhům, že bankovní skupiny by měly větší možnosti transformovat tuzemské dceřiné banky do

---

⁵¹ Fondy nyní existují například v Německu či Švédsku

poboček. Nově vzniklé pobočky by nepodléhaly národnímu dohledu, ten by tak nemohl zabráňovat a ani regulovat vyvádění kapitálu do dalších částí bankovní skupiny. Podle bankovních manažerů však nejsou obavy z „vysávání“ kapitálu na místě. Pro bankovní skupiny by bylo daleko výhodnější jednotlivé banky prodávat, než je finančně oslabovat.

Nově vzniklé pobočky by také nemusely odvádět příspěvky do tuzemského fondu pojištění vkladů, v čemž může být problém. Již v době finanční krize nebyl například islandský fond pojištění vkladů schopen vyplatit klientům nesolventních islandských bank ve Velké Británii a Nizozemsku jejich vklady. Náklady pak musely nést vlády obou hostitelských zemí. Během kyperského předsednictví byla na podnět české strany do návrhu vložena část, že v případě transformace dcery na pobočku má národní regulátor značné slovo⁵².

Avšak vyvádění kapitálu z českých bank by mohlo probíhat i jinou cestou. V části společného krizového řízení v bankách je navrhována část o finanční podpoře v rámci bankovní skupiny⁵³. V rámci zabránění používání peněz z fondů by měli nejdříve pomoc poskytnout zdraví členové bankovní skupiny, například dcery. Vyvádění kapitálu z dcer by bylo značně ulehčeno, národní regulátor by ztratil možnost, kterou do teď měl, nevýhodné transfery z dceřiných bank regulovat či zastavit. Podle Vladimíra Tomšíka by bylo možné poskytovat pomoc i za netržních podmínek, což by mohlo způsobit problémy i zdravým částem skupiny. Podle návrhu by se pomoc mohla poskytovat pouze v případě, že příjemce i donátor splňuje kapitálové požadavky a nikomu nehrozí platební neschopnost. Pokud by vzájemné poskytování prostředků nemohlo bezprostředně ohrozit členy bankovní skupiny, jednalo by se o zcela logický krok s cílem posílit obezřetnost uvnitř skupiny, v opačném případě však ČNB doposud nemá žádné páky, jak vyvádění kapitálu zabránit.

---

⁵² S dodáním tohoto tzv. recitálu byla česká strana spokojena a vláda ČR přestala hrozit právem veta. http://ekonomika.idnes.cz/kypr-meni-bankovni-dohled-0yq-/ekonomika.aspx?c=A121212_162302_ekonomika_fih (dostupné 6. 3. 2013)

⁵³ Článek 16, 3. Kapitola směrnice Evropského parlamentu a Rady: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0280:FIN:CS:PDF> (dostupné 6. 3. 2013)

Debatu vyvolávalo, jaké banky by měly být pod společný dohled zahrnuty. Podle některých by to měly být všechny banky a nejen ty systémově významné⁵⁴. Právě v Irsku a Španělsku způsobily bankovní krizi především banky malé. Je však také důležité rozlišit na jaké banky by měly být, v případě problémů, vynaloženy záchranné prostředky, zda pouze na systémově významné či i na ostatní. Zachraňování všech bank by nepochybně vedlo k dalšímu nárůstu morálního hazardu, snahou zachraňovat všechny banky by byla potlačována samočisticí funkce trhu a zmenšován důraz na efektivní a obezřetné řízení institucí. Avšak zachraňování pouze velkých bank ze společných prostředků je nespravedlivé. Problém morálního hazardu by dále narostl i při zavedení společného fondu pojištění vkladů. Vkladatelé by ukládali své finanční prostředky do bank s rizikovější strategií a tedy i větším úrokem. Bez ohledu na hospodaření bank by se vkladatelům⁵⁵ vždy dostalo náhrady a oni by nebyli nuceni vybírat si obezřetné banky, čímž by byly konzervativní banky znevýhodněny.

Centrální evropský dohled se nakonec, alespoň podle posledních jednání, bude týkat především bank systémově významných. Německo se s ohledem na své tradiční malé Landesbanky stavilo již delší dobu proti dohledu nad všemi institucemi.⁵⁶ Avšak jedním z cílů ECB v bankovní unii je pokusit se o co největší zpřetrhání vazeb mezi bankami a vládami a rozetnout tak „začarovaný kruh zadlužování“. Banky napojené na stát totiž do svých portfolií zařazují více státních dluhopisů. Pokud však dojde k situaci, kdy stát má problém s předlužením, jsou to právě banky, které jsou zasaženy klesající poptávkou po držených dluhopisech, realizují ztrátu a dostávají se do problémů. Následné zachraňování těchto bank státem vede k ještě většímu státnímu zadlužení.⁵⁷ Vrcholem je

---

⁵⁴ Mimo jiné řekl ekonom Wolfgang Michalski

⁵⁵ Vkladatelé do 100 000 eur, což je 95% objemu v bankách:
<https://www.euroskop.cz/46/21649/clanek/proc-predstavuje-bankovni-unie-problem/> (dostupné 6. 3. 2013)

⁵⁶ Landesbanky jsou v Německu úzce navázány na regionální vlády a business, národní regulátor pak často nechá banku dělat i rizikovější operace s důvěrou, že banka tak pomůže místnímu ekonomickému růstu. Evropské dohledové orgány by tento stav jistě dále nepovolovaly. Zdroj:
<http://trhy.mesec.cz/clanky/bankovni-unie-ma-sanci-uspet-a-ma-se-k-ni-cr-pridat/> (dostupné 6. 3. 2013)

⁵⁷ <http://trhy.mesec.cz/clanky/bankovni-unie-ma-sanci-uspet-a-ma-se-k-ni-cr-pridat/> (dostupné 6. 3. 2013)

situace, kdy jsou banky vládami nuceny nakupovat za záchranné prostředky poskytnuté ECB a státem rizikové dluhopisy svých států.

Slovo centralizace vzbuzuje jako vždy obavy. V historii se ukazuje, že byly vždy nejvíce efektivní lokální snahy o rychlé a účinné vyřešení problémů. Zatím se nezdá jako příliš reálné, že by ECB dokázala zajistit kvalitnější dohled, než jsou schopné zajistit lokální dohledové orgány, dobře seznámené s vlastním trhem. Na druhou stranu je logické, že by na jednotný trh, o který se Evropská Unie bezpochyby snaží, měla dohlížet jen jedna instituce, která bude uplatňovat na všechny státy stejná pravidla.⁵⁸

Podle některých ekonomů je velice zvláštní, jakým způsobem jsou předkládány návrhy a informace o přípravě bankovní unie. Mojmír Hampl proces nazývá salámovou metodou a vidí za ním snahy protlačit, za jiných podmínek, neuskutečnitelné návrhy⁵⁹. Značné pochybnosti také vyvolal způsob hlasování v EBA, kdy by vlivem rozložení hlasovacích sil měly země eurozóny možnost jednoduše přehlasovat země mimo ni. Avšak podle nového návrhu se již toto stávat nebude, jelikož obě skupiny budou hlasovat odděleně a rozhodnutí EBA budou muset být schválena většinami v obou skupinách. Ohledně hlasování je zajímavé poukázat na fakt, že každá země má stejný hlasovací poměr a nebere se žádný zřetel na velikost poskytnutého ručení. Německo, jakožto největší poskytovatel pomoci, má stejná hlasovací práva jako například nejmenší Kypr.

Je také otázkou, jak rychle se dokáže fond pro řešení problémů bank naplnit do té velikosti, aby byl schopen poskytnout dostatečný objem prostředků. Je zcela jasné, že to bude trvat déle a do té doby bude muset náklady převzít například fond pro společné pojištění vkladů, který však v případě vážnější krize zcela jistě nebude disponovat

---

⁵⁸ Je otázkou, zda je Evropa dostatečně na jednotné úrovni, či zda je problém této úrovně v nějaké představitelné době dosáhnout.

⁵⁹ Celý text na:

http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2012/cl_12_121211_hampl_hn.html (dostupné 6. 3. 2013)

dostatečnou kapacitou⁶⁰ a náklady tak nakonec ponese znovu vlády. Výpadky v bilanci bank způsobené příspěvky, které poputují do fondů pro řešení problémů bank, ať už formou bankovní daně či daně z finančních transakcí, budou nakonec chybět v reálné ekonomice.

Závěr

Evropská integrace čelí rostoucí globalizaci, v rámci níž Evropa částečně ztrácí svůj politický vliv i konkurenceschopnost. V průběhu procesu integrace byly státy nuceny vzdát se mnoha svých pravomocí, bankovní unie je připravuje o další z nich. Bankovní unie, prozatím navrhovaná pouze pro státy eurozóny, osekává pravomoci stávajících orgánů dohledu. Významně se však dotýká i států mimo eurozónu, kam by nově vznikající společný dohled, uplatňující se na velkých bankách v eurozóně, mohl právě přes pobočky těchto bank dosáhnout také.

Vytváření bankovní unie se může jevit jako přirozený proces, který reaguje na měnící se trendy v bankovníctví. Skutečným startérem překotného vývoje bankovní unie však byla finanční krize, která se spolupodílela na vyvolání nejpalcivějšího problému dnešní Unie, dluhové krizi. Bankovní unie je první ze série opatření, které mají zachovat funkčnost měnové unie. Přijetím bankovní unie se pak otevírá cesta k další, ještě hlubší integraci uvnitř Evropské unie. Svým způsobem je schvalování bankovní unie jakýmsi lakmusovým papírkem, který řekne, zda je politicky průchodné navrhnout i unii fiskální, či politickou a tudíž vytvořit federalizovanou unii.

Eurozóna a potažmo celá Unie vešla do fáze zlomu. Zkušenosti s již více než deset let trvajícím procesem integrace dohledu a regulace nad finančním sektorem nám ukazují, že neúplná řešení nefungují. Stabilizace bankovního sektoru a předcházení finančních (bankovních) krizí v rámci měnové unie se nepodaří bez integrace. V rámci požadavků na uchování národních kompetencí dohledových orgánů byla vytvářena různá neúplná řešení, kdy měly jisté kompetence jak národní tak celoevropské orgány, v konečném

---

⁶⁰ Odhadem by českého fondu pojištění vkladů byl nyní schopen pokrýt aktiva českých družstevních záložen, které tvoří asi 0,2% objemu aktiv finančního sektoru. Banky tvoří 75% aktiv finančního sektoru. Fond pojištění vkladů lze tedy spíše brát jako symbolický prvek.

důsledku však byly především ty celoevropské orgány natolik oslabeny, že jakékoli možné akční systémové zakročení proti nestabilní situaci bylo mimo jakoukoli řeč. Proto by se Unie neměla uchýlovat k velkým kompromisům. Situace je vážná a vyžaduje rázné řešení, okleštění akceschopných záměrů se v historii integrace regulace a dohledu nevyplatilo.

S ohledem na fakt, že o společný dohled se státy pokoušejí již od zavedení měnové unie, je o to více zarážející současná bruselská rétorika, která bankovní unii prezentuje jako zcela novou odpověď na stávající problémy eurozóny.

Na druhé straně se například Česká národní banka staví do role „dobrého správce a odpůrce bankovní unie“, tento postoj však souvisí s její rolí převážně hostitelského orgánu dohledu, jehož pravomoci bankovní unie rapidně snižuje. Bankovní sektor v ČR je sice relativně zdravý, je však závislý na příjmech neplynoucích ze zajímavějších finančních operací. Patrně i ČNB si musí uvědomovat dnešní vysoce riskantní situaci, kdy dosavadní fondy pojištění vkladů absolutně nestačí na pokrytí i menších bankrotů.

Ekonomický přínos bankovní unie je zatím těžko odhadnutelný, o to nemožnější je jakékoli změny vyčíslit. Bankovní unie přináší celkem razantní řešení současných i budoucích problémů bank. Jakékoli integrační snahy v rámci Unie však vytváří prostor pro obavy ze vzniku transferové unie, v rámci níž bohatší státy doplácí na své rozhazovačné sousedy. Otázkou zůstává i nebezpečí morálního hazardu. Otazníků kolem celého procesu je mnoho, na druhou stranu však neexistuje mnoho jiných možností jak zachovat stávající měnovou unii a vyvarovat se opakování živelného zachraňování bank státy. Opačnou možností je konec federalizačních tendencí, rozpad eurozóny a návrat k čím dát tím méně významným národním státům.

Seznam použité literatury a dat

Tištěná literatura:

Revenda, Z. Centrální bankovnictví. 3. aktual. vyd. Praha: Management Press, 2011. ISBN 978-80-7261-230-7.

Pavlát, V. Centrální bankovnictví. 1. vyd. Praha: Eupress, 2004. ISBN 80-86754-29-4.

Revenda, Z. Mandel, M. Kodera, J. Musílek, P. Dvořák, P. Peněžní ekonomie a bankovnictví. 5. akt. vyd. Praha: Management Press, 2011. ISBN 978-80-7261-240-6

Samuelson, P. A. a W. D. Nordhaus. Ekonomie. 18. vyd. Praha: NS Svoboda, 2010. ISBN 978-80-205-0590-3.

Soros, G. Nové paradigma pro finanční trhy: Úvěrová krize 2008 a co dál. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2009. ISBN 978-80-702-1997-3.

Waigel, T. Naše budoucnost je Evropa. 1. vyd. Praha: Institut pro středoevropskou kulturu a politiku, 1997. ISBN 80-86130-01-0

Machová, S. Je nezbytná reforma regulace finančního trhu EU?. [online]. [cit. 2013-2-13]. Dostupné z <ces.vse.cz/wp-content/machova.pdf>.

On-line zdroje:

Kaššovič, J. Lamfalussy proces. [online]. [cit. 2013-2-13]. Dostupné z: <<http://www.derivat.sk/index.php?PageID=1436>>.

<http://www.euractiv.cz/evropske-pravo/clanek/proces-tvorby-evropske-legislativy-na-prikladu-smernice-o-trzich-financnich-nastroju-007091> (staženo 15.2.2013)

Kolassa, D. Finanční služby: Lamfalussyho proces a vývoj Evropských orgánů dohledu. [online]. [cit. 2013-2-11]. Dostupné z <www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/cs/FTU_3.4.4.pdf>.

is.vsfs.cz/el/6410/leto2009/B_DFi/Lamfalussyho_proces_MF.ppt (staženo 10.2.2013)

http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/market/legislation/article_7201_cs.htm (staženo 15.2.2013)

http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2002/cl_02_021206.html (staženo 15. 2. 2013)

http://is.muni.cz/th/165745/esf_b/Struktura_bankovniho_sektoru_v_CR.pdf (staženo 3.3.2013)

http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-10-434_en.htm?locale=en (staženo 3.3.2013)

http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-12-478_cs.htm (staženo 12.2.2013)

<http://euobserver.com/economic/30866> (staženo 3.3.2013)

http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2009/download/090318_de_Larosiere_pozice_CNB_cz.pdf (staženo 15.2.2013)

http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vykonu_dohledu/download/dnft_2011_cz.pdf (staženo 10.2.2013)

http://archive.newsweaver.com/williamfry/newsweaver.ie.imngate.newsweaver.com/williamfry/e_article001399186.html (staženo 8. 3. 2013)

http://ec.europa.eu/ceskarepublika/news/issues/091027_csac_oct_cs.htm (staženo 8.3.2013)

European financial stability facility. [online]. [cit. 2013-2-13]. Dostupné z: https://www.efsf.europa.eu/attachments/faq_en.pdf.

ESM Factsheet. [online]. [cit. 2013-2-13]. Dostupné z: <http://www.esm.europa.eu/pdf/ESM_Factsheet.pdf>

<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0510:FIN:CS:HTML> (staženo 13.2.2013)

Proposal for a Council regulation: conferring specific tasks on the European Central Bank concerning policies relating to the prudential supervision of credit institutions. [online]. [cit. 2013-1-12]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/committees/reform/20120912-com-2012-511_en.pdf>.

http://ec.europa.eu/economy_finance/enewsletter/68_121220/index-online.html (staženo 15.2.2013)

<http://www.spcr.cz/stanoviska-sp-cr/stanovisko-k-evropske-smernici-crd-iv-capital-requirement-directive> (staženo 3.3.2013)

<http://bankovnictvi.ihned.cz/c1-50251200-basel-iii-muze-pozitivne-ovlivnit-rizeni-bank> (staženo 15.2.2013)

http://www.csas.cz/static_internet/cs/Komunikace/Tiskove_centrum/Prezentace_novinari/Pri_lohy/101208_Basel_III_dopady_regulace.pdf (staženo 3.3.2013)

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-570_cs.htm (staženo 3.3.2013)

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-953_cs.htm (staženo 8.3.2013)

http://is.muni.cz/th/251727/esf_b/pojisteni_bankovnich_vkladu_v_CR_a_vybranych_zemi_EU.pdf (staženo 3.3.2013)

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Evropské centrální bance: Fondy pro řešení problémů bank. [online]. [cit. 2013-3-3]. Dostupné z: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0254:FIN:CS:PDF>>.

http://ekonomika.idnes.cz/kypr-meni-bankovni-dohled-0yq-/ekonomika.aspx?c=A121212_162302_ekonomika_fih (staženo 6.3.2013)

Článek 16, 3. Kapitola směrnice Evropského parlamentu a Rady. [online]. [cit. 2013-3-6]. Dostupné z: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0280:FIN:CS:PDF>>.

<https://www.euroskop.cz/46/21649/clanek/proc-predstavuje-bankovni-unie-problem/> (staženo 6.3.2013)

<http://trhy.mesec.cz/clanky/bankovni-unie-ma-sanci-uset-a-ma-se-k-ni-cr-pridat/> (staženo 6.3.2013)

<http://trhy.mesec.cz/clanky/bankovni-unie-ma-sanci-uset-a-ma-se-k-ni-cr-pridat/> (staženo 6.3.2013)

http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2012/cl_12_121211_ha_mpl_hn.html (staženo 6.3.2013)